

УДК 821.161.3:37.016:004

АСНОЎНЫЯ НАПРАМКІ ВЫКАРЫСТАННЯ ІКТ ПРЫ ВЫВУЧЭННІ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ

Т. В. Кароза,
*аспірант кафедры беларускай і замежнай
літаратуры Беларускага дзяржаўнага
педагагічнага ўніверсітэта
імя Максіма Танка*

Паступіў у рэдакцыю 12.04.19.

Артыкул прысвечаны праблеме выкарыстання ІКТ на ўроках беларускай літаратуры ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі. Раскрыты паняцці «інфармацыйна-камунікатыўныя тэхналогіі навучання», «сродкі інфармацыйна-камунікатыўных тэхналогій», разгледжаны магчымасці сучасных сродкаў інфармацыйна-камунікатыўных тэхналогій і асноўныя напрамкі іх прымянення.

Ключавыя словы: інфармацыйна-камунікатыўныя тэхналогіі навучання, сродкі інфармацыйна-камунікатыўных тэхналогій, беларуская літаратура, прэзентацыі, электронныя рэсурсы, сэлфі, адукацыйныя вэб-квэсты, QR-кадзіраванне, буктрэйлер, анлайн-анатацыя.

The article is devoted to the problem of using ICT at the lessons of the Belarusian literature in the institutions of general secondary education. The concepts of “information and communication technologies of education”, “means of information and communication technologies” are disclosed, the possibilities of modern means of information and communication technologies and the main directions of their application are considered.

Keywords: information and communication technologies of education, means of information and communication technologies, Belarusian literature, presentation, electronic resources, selfie, educational web-quests, QR-coding, booktrailer, Online-abstract.

Уводзіны. У апошні час адной з актуальных стала праблема інфарматызацыі адукацыі, якая закранае разнастайныя галіны ведаў аб псіхалогіі чалавека і грамадства (В. І. Багаслоўскі [1], І. А. Васільева [2], Т. Н. Турьева [3], В. Л. Латышаў [4]) да глыбокіх філасофскіх пытанняў, якія датычацца магчымасцяў функцыянавання новага інфармацыйнага грамадства і месца чалавека ў ім (А. Л. Жохаў [5], В. В. Краеўскі [6], В. М. Манахаў [7] і інш.).

Імклівы працэс інфарматызацыі грамадства не мог не адлюстравана ў адной з найважнейшых галін грамадскага жыцця – адукацыі. В. А. Цестаў адзначае, што «станаўленне новага тыпу грамадства патрабуе і новай сістэмы адукацыі, радыкальнага абнаўлення яго мэты і зместу, укараненне ў навучальны працэс новых інфармацыйных тэхналогій» [8, с. 45].

Паняццю «інфармацыйна-камунікатыўныя тэхналогіі навучання» (ІКТ) навукоўцы і метадысты даюць разнастайныя вызначэнні. У нашым артыкуле мы абавіраем на вызначэнне, прадстаўленае ў Канцэпцыі інфарматызацыі сістэмы адукацыі Рэспублікі Беларусь, у якой адзначна, што «інфармацыйна-камунікатыўная тэхналогія – сукупнасць інфармацыйных тэхналогій і тэхналогій электрасувязі,

T. Karoza,
*Post-Graduate Student of the Department
of Belarusian and Foreign Literature,
Belarusian State Pedagogical University
named after Maxim Tank*

Received on 12.04.19.

якія забяспечваюць збор, апрацоўку, захоўванне, распаўсюджванне, адлюстраванне і выкарыстанне інфармацыі ў інтарэсах яе карыстальнікаў» [9]. Даследаванню значэння ІКТ у адукацыйным працэсе прысвечаны работы Я. А. Ваграменка [10], Л. М. Лабуціна [11], І. В. Роберт [12] і інш. Прадметам іх навуковых даследаванняў з'яўляецца пошук педагогічных умоў для эфектыўнага прымянення ІКТ у мэтах развіцця асобы вучня і падрыхтоўкі настаўнікаў ва ўмовах інфармацыйнага грамадства.

Асноўная частка. Інфармацыйна-камунікатыўныя тэхналогіі навучання ўяўляюць сабой сукупнасць метадаў і сродкаў навучання, накіраваных на фарміраванне ў школьнікаў ведаў, уменняў і навыкаў, акрэсленых у адукацыйных стандартах. З гэтага вынікае, што ІКТ навучання павінны вызначацца як сродак і метады навучання.

Пад сродкамі ІКТ традыцыйна прынята разумець паняцце, сфармуляванае І. В. Роберт, «праграмныя, праграмна-апаратныя і тэхнічныя сродкі і прылады, якія функцыянуюць на базе мікрапрацэсарнай тэхнікі і забяспечваюць аперацыі па зборы, назапашванню, захоўванню, апрацоўцы і перадачы інфармацыі» [12, с. 49].

Асноўнымі сродкамі ІКТ, якія атрымалі распаўсюджванне ў сучаснай сістэме адукацыі, з'яўляюцца персанальны камп'ютар, тэлекамунікацыі, мультымедыя, мабільныя прылады, асноўныя мэты выкарыстання якіх наступныя: інтэнсіфікацыя ўсіх узроўняў адукацыйнага працэсу; рознабаковае развіццё асобы вучня; падрыхтоўка выпускнікоў школы да жыцця ва ўмовах інфармацыйнага грамадства; рэалізацыя сацыяльнага заказа, які абумоўлены працэсамі інфарматызацыі сучаснага грамадства.

Прэзентацыя (Microsoft PowerPoint) – адзін з самых папулярных сродкаў выкарыстання ІКТ, параўнальна простае з пункту гледжання авалодання камп'ютарам. Пры знаёмстве школьнікаў з літаратурным творам, педагог можа выкарыстоўваць слайды з разнастайным ілюстрацыйным матэрыялам: рэпрадукцыямі мастацкіх карцін, фотаздымкамі, схемамі і інш. Такім чынам можна фарміраваць прадстаўленне вучняў аб пэўнай эпосе, побыце пэўнага перыяду часу. З дапамогай прэзентацый можна паспяхова абагульняць і сістэматызаваць матэрыял. Галоўны недахоп гэтага спосабу ў тым, што ім можна ахапіць вывучэнне толькі асобных раздзелаў матэрыялу, тады як асноўная частка вывучаецца традыцыйным спосабам.

Пры дапамозе камп'ютарнага абсталявання настаўнік беларускай літаратуры можа выкарыстоўваць інтэрнэт як дадатковы сродак ці арганізаваць інтэрнэт-урок з дапамогай інтэрнэт-парталаў, прысвечаных творам ці асобам пісьменнікаў: вэб-праекты пра жыццё і творчасць Васіля Быкава (bykau.info), Максіма Багдановіча (<http://bogdanovich149.narod.ru>), Змітрака Бядулі (<http://biadulia.ru>), сайты, прысвечаныя жыццю і творчасці Уладзіміра Караткевіча (<http://uladzimir-karatkevich.iapt.by>), Івана Навуменкі (<http://naumenka.goub.org>), віртуальны музей Івана Мележа: старонкі жыцця (<http://www.ivan-melez.iapt.by>) і інш. Названыя сайты нельга пакінуць паза ўвагай сучасных настаўнікаў і школьнікаў, асабліва на ўроках літаратуры ў X–XI класах.

Самастойна створэння настаўнікам інфармацыйных і адукацыйных распрацоўкі могуць выкарыстоўвацца для франтальнага і індывідуальнага навучання ў класе, а таксама для самастойнай працы вучняў дома. Магчымасці сёння можна выкарыстоўваць не толькі настаўніку да падрыхтоўкі і правядзення ўрокаў, але і прапаноўваць электронныя рэсурсы школьнікам пры падрыхтоўцы да ўрокаў класнага/пазакласнага чытання.

Так, напрыклад, чытанне і аналіз аповесці Васіля Быкава «Жураўліны крык» можна аптымізаваць і зрабіць больш цікавым: класу дастаецца доўгачасовае заданне – вядзенне акаўнтаў у «Twitter» ад імя герояў твора. Пры гэтым варта загадзя стварыць інструкцыю, як гэты праект дапаможа кожнаму ўдзельніку зразумець, што перажылі салдаты і камандзір

перад боем. Актыўнае вядзенне twitter-акаўнта скіроўвае вучняў да ўважлівага азнаямлення з тэкстам, дапамагае зразумець і «прымерыць» на сябе псіхалогію таго ці іншага героя аповесці, садзейнічае выпрацоўцы ўменняў стылістычнага аналізу тэксту з мэтай стварэння ўласных кароткіх паведамленняў у стылі В. Быкава і развівае творчы пачатак.

Шасцікласнікі могуць скарыстаць магчымасці сёння ў працэсе падрыхтоўкі да ўрокаў беларускай літаратуры пры вывучэнні твораў Янкі Маўра. Для выканання практыкаванняў неабходна мець электронную версію тэкстаў «Багіра», «У краіне райскай птушкі», уключаных у спісы твораў праграмы па беларускай літаратуры для абавязковага чытання і вывучэння і дадатковага чытання адпаведна.

Магчымасці сучасных браўзераў і рэдактара MSWord дазваляюць імгненна адшукаць моўныя адзінкі і марфемы ў аб'ёмным тэксце, што пашырае межы вывучэння мастацкіх сродкаў, лексічных асаблівасцей, сінтаксічнага ўзроўня тэксту. Напрыклад, школьнікам можна прапанаваць адшукаць у электронным варыянце аповесці пэўныя граматычныя формы па канчатках, аднакаранёвыя лексемы ці канструкцыі з падпарадкавальнымі злучнікамі і падпічыць частотнасць іх ужывання. Для гэтага неабходна ведаць функцыю Ctrl+F у MSWord і клавішу F3 для знаходжання патрэбнай адзінкі на старонцы любога браўзера.

Павышэнню цікавасці да твораў пісьменніка паспрыяе праект па ілюстраванні аповесцей і апавяданняў. Можна прапанаваць заданні на ўзнаўленне матэрыялу ў форме віктарыны, якая вымусіць дзяцей звярнуцца да пошукавікаў. Пытанні віктарыны могуць быць разнастайныя па характары і ўзроўню складанасці: «На колькі моў перакладзены творы Я. Маўра?», «Вершы якіх паэтаў прысвечаны Я. Маўру?» і інш.

З усёй шматграннасці прымянення сродкаў ІКТ варта асабліва вылучыць выкарыстанне папулярных у практыцы айчыннай і замежнай адукацыі сучасных праектных відаў, якія дазваляюць настаўнікам-славеснікам пабудаваць новую адукацыйную парадыгму: сэлфі, вэб-квэст, анлайн-анатацыя, QR-код, буктрэйлер.

Сэлфі – папулярны маладзёжны жанр фатаграфіі-аўтапартрэта, які можа быць выкарыстаны настаўнікамі. Тэмы для сэлфі могуць быць рознымі, яны накіраваны на фарміраванне ўстойлівай матывацыі да навучання: «Я і мая любімая кніга», «Я і літаратурныя помнікі», «Я і тое, што я чытаю». Акрамя таго, ён можа выкарыстоўвацца для арганізацыі доўгатэрміновых літаратурных квэстаў з паэтапнай рэалізацыяй заданняў.

Адукацыйны вэб-квэст (webquest) – праблемнае заданне з элементамі ролевай гульні, для выканання якога выкарыстоўваюцца інфармацыйныя рэсурсы інтэрнэту. Праца над вэб-квэстам развівае такія ўменні, як здоль-

насць параўноўваць, аналізаваць, класіфікаваць, думаць абстрактна. Вучні не проста збіраюць інфармацыю, але і трансфармуюць яе, каб выканаць заданне. І як вынік у школьнікаў узмацняецца матывацыя, яны ўспрымаюць заданне як нешта рэальнае, што вядзе да павышэння эфектыўнасці адукацыйнага працэсу. Змяняецца і роля настаўніка на ўроку, які становіцца кансультантам, старэйшым партнёрам.

Адрозніваюць *два віды квэстаў*: кароткачасовыя (разлічаныя на некалькі заняткаў) і доўгачасовыя (працягласцю да месяца) [13]. Асаблівасцю вэб-квэстаў з'яўляецца тое, што частка інфармацыі ці ўся інфармацыя, прадстаўленая на сайце для самастойнай ці групавой працы навучэнцаў, знаходзіцца на розных вэб-сайтах. Дзякуючы гіперспасылкам, удзельнікі квэста гэтага не адчуваюць, працуючы ў адзінай інфармацыйнай прасторы, для якой не з'яўляецца істотным фактарам дакладнае месцазнаходжанне той ці іншай часткі вучэбнай інфармацыі. Спасылкі на частку крыніц даюцца настаўнікам, а частку школьнікі могуць знайсці самі, карыстаючыся звычайнымі пошукавымі сістэмамі. Па завяршэнні квэста ўдзельнікі альбо прадстаўляюць уласныя вэб-старонкі па дадзенай тэме, альбо іншыя творчыя працы ў электроннай, друкаванай або вуснай форме.

Можна вылучыць наступныя *этапы работы над праектам* у форме вэб-квэста:

1 этап – папярэдня падрыхтоўка: настаўнік вызначае для сябе тып вэб-квэста – для кароткачасовай або працяглай работы; як будзе выконвацца вэб-квэст – індывідуальна або ў групах; які будзе канчатковы вынік. На гэтым жа этапе настаўнік адбірае рэсурсы ў сетцы Інтэрнэт. Вельмі важна крытычна ацаніць рэсурсы, у тым ліку і з мэтай бяспекі для дзяцей.

2 этап – афармленне вэб-квэста, які павінен складацца з уводзінаў, задання, працэсу работы/пошуку, рэфлексіі. Вядома, гэта не азначае, што настаўнік не можа ўносіць свае карэктывы ў залежнасці ад магчымасцей і патрэб канкрэтнага класа.

Структура вэб-квэста можа выглядаць наступным чынам:

I. Назва. Вэб-квэст «Этычныя праблемы ўзаемаадносін чалавека і прыроды ў творы Г. Далідовіча «Губаты»».

II. Уводзіны. Фармулёўка праблемы, вызначэнне роляў удзельнікаў (на сайце размешчана інфармацыя аб удзельніках праекта, распісаны ролі). Можна прапанаваць настаўніку падзяліць клас на дзве групы, адна – даследуе праблему «Чалавек у адносінах да прыроды спажывец ці абаронца?», другая – «Губаты – ахвяра чалавечай ласкі і дабрыні ці чалавечай жорсткасці і спажывы?». Кожны вучань самастойна выбірае для сябе ролю такім

чынам, каб удзел у праекце прынялі ўсе без выключэння.

III. Заданне. Падрабязнае тлумачэнне, што васьмікласнікі павінны зрабіць у працэсе працы над вэб-квэстам. Кожны ўдзельнік праекта павінен «увайсці ў сваю ролю». Для гэтага неабходна адабраць прадстаўлены на сайце матэрыял, які спатрэбіцца для правядзення ўрока-даследавання, вылучыць прапанаваныя пытанні для ацэнкавання і загадзя прапрацаваць на іх адказы з прапанаванага матэрыялу.

IV. Працэс працы. Апісанне працэдур працы, якую неабходна выканаць кожнаму ўдзельніку. Калі вучні выканалі ўсе заданні, яны змогуць паспяхова падрыхтаваць выніковую працу.

V. Вынік праекта. Правядзенне ўрока-даследавання па творы Г. Далідовіча «Губаты».

VI. Рэфлексія. Апісанне крытэрыяў ацэнкі выканання вэб-квэста, якое даецца ў выглядзе бланка ацэнкі. Кожны ўдзельнік праекта ацэньвае сваю дзейнасць і дзейнасць сваіх аднакласнікаў.

Анлайн-анатацыя – від праекта ў сетцы Інтэрнэт, які прадугледжвае размяшчэнне ўласных анатацый на прачытаных творы (у тым ліку на пэўную тэму) з неадкладнай зваротнай сувяззю (каментаваннем). Дадзены выгляд праектнай дзейнасці павышае ўзровень камунікатыўнай кампетэнтнасці вучняў. Цікавасць школьнікаў да сеткі Інтэрнэт пры гэтым трансфарміруецца ў канструктыўны дыялог.

QR-кадзіраванне мае на ўвазе выкарыстанне спецыяльнага мабільнага дадатка, які робіць працэс навучання і чытання найбольш прывабным і даступным для школьнікаў. Пад QR-кодам разумеюць мініяцюрны матрычны носьбіт дадзеных, які захоўвае тэкставую інфармацыю аб'ёмам каля трох тысяч байт. Гэтыя дадзеныя кадзіруюцца з дапамогай спецыяльных праграм або сэрвісаў у выглядзе чорна-белых ці каляровых квадратаў (рысунак).

Рысунак – Выява аднаго QR-кода

Магчымасці выкарыстання сістэмы QR-кодаў у адукацыйным працэсе можна прадставіць наступным чынам [14]:

1. У QR-кодах можна змяшчаць спасылкі на мультымедычныя крыніцы і рэсурсы, каб вырашыць канкрэтную адукацыйную задачу. Напрыклад, пры вывучэнні твора А. Вярцінскага «Рэквіем па кожным чац-

вертым» у змест кодаў можна ўключыць спасылкі пра Вялікую Айчынную вайну, пра герояў-піянераў, а таксама рэпрадукцыі карцін з альбома М. Савіцкага «Лічбы на сэрцы», спасылку на паняцце «рэквіем».

- Мэтазгодна размяшчаць выявы QR-кодаў на інфармацыйнай дошцы ці асабіста ў кожнага вучня на парце, у якіх будуць прадстаўлены асноўныя моманты аналізу твора.
- Кантрольна-тэставы матэрыял для заняткаў, выкананы ў выглядзе картак з рознымі варыянтамі заданняў, можа быць прадстаўлены ў форме QR-кодаў з дапамогай спецыяльнага сеткавага сэрвісу ClassTools.net (<http://www.classtools.net/QR>).
- Адным са спосабаў індывідуалізацыі навучання могуць стаць дамашнія заданні, зашыфраваныя ў QR-коды, што паменшыць верагоднасць спісвання і павысіць цікавасць вучняў да іх выканання.
- Прыцягнуць увагу школьнікаў можна пры дапамозе розных гульняў, мерапрыемстваў, у тым ліку пазакласных, калі на адным з этапаў заданне будзе прапанавана ў выглядзе QR-кода.
- QR-коды можна размяшчаць на папяровых і электронных візітоўках, бэйджыках удзельнікаў розных мерапрыемстваў, а таксама ўклеіваць у рабочыя сшыткі вучняў.
- Кніга падключэнняў садзейнічае выкарыстанню QR-кодаў на вокладках кніг, каб забяспечыць доступ да анатацыі да кнігі, да матэрыялу пра аўтара або дадатковую інфармацыю. Для гэтага можна выкарыстоўваць каляровае кадзраванне. Напрыклад, сіні QR-код можа быць выкарыстаны для спасылкі, каб знайсці падобныя па тэме кнігі на вэб-старонках сайтаў, блогаў або для пошукаў па каталогу.

Буктрэйлер (англ. booktrailer) – кароткі (да дзвюх хвілін) відэаролік-анатацыя, які распавядае ў адвольнай мастацкай форме аб якой-небудзь кнізе. Мэта такіх ролікаў – прапаганда чытання, прыцягненне ўвагі да кніг пры дапамозе візуальных сродкаў, характэрных для трэйлераў да кінафільмаў.

Педагагічнае выкарыстанне буктрэйлераў рэалізуецца ў дзвюх асноўных формах: прагляд і абмеркаванне гатовых відэаролікаў; самастойнае стварэнне і прадстаўленне вербальна-візуальных прадуктаў.

Буктрэйлер вырашае некалькі задач: прыцягненне ўвагі да кнігі; стварэнне і пашырэнне аўдыторыі чытачоў; фарміраванне персанальнага брэнда пісьменніка.

Класіфікаваць буктрэйлеры Ю. В. Шчарбініна прапануе па змесце (апавадальныя – арыентаваныя на сюжэт; «атмасферныя» – перадача настрою аўтара і эмоцый чытача; канцэптальныя – трансляцыя ключавой ідэі) і спосабах візуалізацыі тэксту (гульнёвыя –

мініфільм па кнізе; негульнёвыя – набор слайдаў з цытатамі, ілюстрацыямі, кніжнымі разваротамі, малюнкамі, фатаграфіямі і г. д.; анімацыйныя – мультфільм па кнізе) [15, с. 85].

Пры арганізацыі работы над стварэннем буктрэйлера вучні павінны ведаць дакладныя патрабаванні да прадукта, які яны ствараюць. Л. С. Дзмітрыева вылучае наступныя патрабаванні да буктрэйлераў: відэаролік павінен захапляць, каб той, хто яго паглядзеў, хацеў прачытаць кнігу; у ім павінна быць лагічна завершаная сюжэтная лінія; інтрыгуючая канцоўка; на працягу ўсяго роліка павінен быць захаваны адзіны жанр; цікавыя, зразумелыя подпісы да ілюстрацый/дыялогаў на кадры, напісаныя літаратурнай мовай, якасныя запісы гуку, падборка відэа, ілюстрацыі; назва роліка пішацца на першым слайдзе, тытры (хто працаваў над буктрэйлерам) – на апошнім слайдзе [16, с. 39].

Пасля выканання творчага задання заўсёды ўзнікае пытанне аб ацэньванні працы вучняў. У дадзеным выпадку можна выкарыстоўваць варыянт крытэрыяльнага ацэньвання, якое распрацоўваецца настаўнікам і выдаецца вучням перад пачаткам працы над буктрэйлерам для самакантролю.

Заклучэнне. Актыўнае ўкараненне ІКТ у розныя сферы адукацыйнай дзейнасці аказвае станоўчы ўплыў на інтэнсіфікацыю працы педагогаў, на эфектыўнасць навучання школьнікаў, развіццё камунікатыўных навыкаў вучняў у працэсе стварэння імі дакладаў, тэстаў, анлайн-анатацый, праектаў па беларускай літаратуры з выкарыстаннем інтэрнэт-рэсурсаў і сучасных сродкаў інфарматызацыі.

Гэта дазваляе вылучыць наступныя напрамкі ў выкарыстанні сучасных інфармацыйных тэхналогій у працэсе навучання беларускай літаратуры: развіццё матывацыі настаўнікаў да ўкаранення інфармацыйных тэхналогій на ўроках беларускай літаратуры; арганізацыя і правядзенне інтэграваных урокаў; навучанне выяўленню асноўных прыёмаў стварэння вобразаў герояў літаратурных твораў; навучанне ўменню звяртаць увагу на мастацкія дэталі; удасканаленне навыкаў аналізу мастацкага тэксту на прыкладзе канкрэтнага твора; развіццё камунікатыўных навыкаў вучняў у працэсе стварэння імі дакладаў, прэзентацый, тэстаў, праектаў па беларускай літаратуры з выкарыстаннем інтэрнэт-рэсурсаў і інфармацыйных тэхналогій; арганізацыя доступу да інфармацыйных рэсурсаў у сферы адукацыі, пашырэнне і ўмацаванне сувязяў паміж асобнымі структурамі сістэмы адукацыі; магчымасць разнастайць віды вучэбнай дзейнасці, накіраваныя на развіццё творчага патэнцыялу вучняў, на фарміраванне інфармацыйнай культуры, неабходнай любому чалавеку сучаснага інфармацыйнага грамадства.

ЛІТАРАТУРА

1. *Богословский, В. И.* Информационное сопровождение образовательного процесса в педагогическом университете [Электронный ресурс] / В. И. Богословский. – 2011. – Режим доступа: <http://www.ict.edu.ru>. – Дата доступа: 21.03.2019.
2. *Васильева, И. А.* Психологические аспекты применения информационных технологий / И. А. Васильева // Вопросы психологии. – 2002. – № 3. – С. 80–87.
3. *Гурьева, Т. Н.* Школа на пути к мировому информационному пространству / Т. Н. Гурьева // Информатика и образование. – 1996. – № 3. – С. 98–102.
4. *Латышев, В. Л.* Психолого-педагогические проблемы развития мышления и личности учащихся в условиях информатизации образования / В. Л. Латышев // Информатика и образование. – 2003. – № 6. – С. 113.
5. *Жохова, Е. Ю.* Компьютерная технология решения геометрических задач как средство формирования понятийного аппарата : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Е. Ю. Жохова ; Ярослав. гос. пед. ун-т. – М., 1996. – 16 с.
6. *Краевский, В. В.* Методология педагогики: новый этап : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / В. В. Краевский, Е. В. Бережнова. – М. : Издат. центр «Символ», 2006. – 400 с.
7. *Монахов, В. М.* Философское осмысление технологоинструментальных основ проектирования методической системы обучения с наперед заданными свойствами в компетентностно-контекстном формате / В. М. Монахов // Информатизация образования – 2010: педагогические аспекты создания информационно-образовательной среды : материалы Междунар. науч. конф., Минск, 27–30 окт. 2010 г. ; редкол.: И. А. Новик (отв. ред.) [и др.] – Минск, 2010. – С. 355–360.
8. *Тестов, В. А.* О проблемах применения информационных технологий в обучении / В. А. Тестов // Информатизация образования – 2010 : материалы Междунар. научн.-метод. конф., Кострома / КГУ им. И. А. Некрасова, 2010. – С. 41–45.
9. Концепция информатизации системы образования Республики Беларусь на период до 2020 года [Электронный ресурс] // Главный информационно-аналитический центр Министерства образования Республики Беларусь. – Режим доступа: <http://www.giac.unibel.by/main.aspx?guid=1383>. – Дата доступа: 18.03.2019.
10. *Ваграменко, Я. А.* Информационные технологии и модернизация образования / Я. А. Ваграменко // Тенденции развития современных информационных технологий. – 2000. – № 2. – С. 3–9.
11. *Лабутин, В. Б.* Педагогические условия развития познавательной активности старшеклассников средствами новых информационных технологий : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / В. Б. Лабутин. – М., 2004. – 190 л.

REFERENCES

1. *Bogoslovskiy, V. I.* Informatsionnoye soprovozhdeniye obrazovatel'nogo protsessa v pedagogicheskom universitete [Elektronnyy resurs] / V. I. Bogoslovskiy. – 2011. – Rezhim dostupa: <http://www.ict.edu.ru>. – Data dostupa: 21.03.2019.
2. *Vasilyeva, I. A.* Psikhologicheskiye aspekty primeneniya informatsionnykh tekhnologiy / I. A. Vasilyeva // Voprosy psikhologii. – 2002. – № 3. – S. 80–87.
3. *Guryeva, T. N.* Shkola na puti k mirovomu informatsionnomu prostranstvu / T. N. Guryeva // Informatika i obrazovaniye. – 1996. – № 3. – S. 98–102.
4. *Latyshev, V. L.* Psikhologo-pedagogicheskiye problemy razvitiya myshleniya i lichnosti uchashchikhsya v usloviyakh informatizatsii obrazovaniya / V. L. Latyshev // Informatika i obrazovaniye. – 2003. – № 6. – S. 113.
5. *Zhokhova, Ye. Yu.* Kompyuternaya tekhnologiya resheniya geometricheskikh zadach kak sredstvo formirovaniya ponyatiynogo aparata : avtoref. dis. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 / Ye. Yu. Zhokhova ; Yaroslav. gos. ped. un-t. – M., 1996. – 16 s.
6. *Krayevskiy, V. V.* Metodologiya pedagogiki: novyy etap : ucheb. posobiye dlya stud. vyssh. ucheb. zavedeniy / V. V. Kravetskiy, Ye. V. Berezhnova. – M. : Izdat. tsentr "Simvol", 2006. – 400 s.
7. *Monakhov, V. M.* Filosofskoye osmysleniye tekhnologoinstrumental'nykh osnov proyektirovaniya metodicheskoy sistemy obucheniya s napered zadannymi svoystvami v kompetentnostno-kontekstnom formate / V. M. Monakhov // Informatizatsiya obrazovaniya – 2010: pedagogicheskiye aspekty sozdaniya informatsionno-obrazovatel'noy sredy : materialy Mezhdunar. nauch. konf., Minsk, 27–30 okt. 2010 g. ; redkol.: I. A. Novik (otv. red.) [i dr.]. – Minsk, 2010. – S. 355–360.
8. *Testov, V. A.* O problemakh primeneniya informatsionnykh tekhnologiy v obuchenii / V. A. Testov // Informatizatsiya obrazovaniya – 2010 : materialy Mezhdunar. nauchn.-metod. konf., Kostroma / KGU im. I. A. Nekrasova, 2010. – S. 41–45.
9. Kontseptsiya informatizatsii sistemy obrazovaniya Respubliki Belarus na period do 2020 goda [Elektronnyy resurs] // Glavnyy informatsionno-analicheskyy tsentr Ministerstva obrazovaniya Respubliki Belarus. – Rezhim dostupa: <http://www.giac.unibel.by/main.aspx?guid=1383>. – Data dostupa: 18.03.2019.
10. *Vagramenko, Ya. A.* Informatsionnyye tekhnologii i modernizatsiya obrazovaniya / Ya. A. Vagramenko // Tendentsii razvitiya sovremennykh informatsionnykh tekhnologiy. – 2000. – № 2. – S. 3–9.
11. *Labutin, V. B.* Pedagogicheskiye usloviya razvitiya poznavatel'noy aktivnosti starsheklassnikov sredstvami novykh informatsionnykh tekhnologiy : dis. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 / V. B. Labutin. – M., 2004. – 190 l.

12. Роберт, И. В. Теоретические основы создания и использования средств информатизации образования : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 / И. В. Роберт. – М., 1994. – 339 л.
13. Романцова, Ю. В. Веб-квест как способ активизации учебной деятельности учащихся [Электронный ресурс] / Ю. В. Романцова. – 2016. – Режим доступа: <http://festival.1september.ru/articles/513088>. – Дата доступа: 18.03.2019.
14. Багданов, А. Г. «QR coder». Интерактивности – Web-сервисы для образования [Электронный ресурс] / А. Г. Багданов. – 2015. – Режим доступа: <https://sites.google.com/site/badanovweb2/home/qr-coder>. – Дата доступа: 18.03.2019.
15. Щербинина, Ю. В. Время библиоскопов. Современность в зеркале книжной культуры / Ю. В. Щербинина // Смотреть нельзя читать. Литература как зрелище. – М. : Форум, 2016. – Гл. 3. – С. 82–105.
16. Дмитриева, Л. С. Создание и использование буктрейлера на уроках литературы и литературного чтения / Л. С. Дмитриева // Дидактика XXI века: инновационные аспекты использования ИКТ в образовании : материалы Междунар. науч.-практ. заоч. конф., Самара, 2014 г. : в 2 ч. / ПГСГА. – Самара, 2014. – Ч. 1. – С. 38–41.
12. Robert, I. V. Teoreticheskiye osnovy sozdaniya i ispolzovaniya sredstv informatizatsii obrazovaniya : dis. ... d-ra ped. nauk : 13.00.02 / I. V. Robert. – M., 1994. – 339 l.
13. Romantsova, Yu. V. Veb-kvest kak sposob aktivizatsii uchebnoy deyatel'nosti uchashchikhsya [Elektronnyy resurs] / Yu. V. Romantsova. – 2016. – Rezhim dostupa: <http://festival.1september.ru/articles/513088>. – Data dostupa: 18.03.2019.
14. Bagdanov, A. G. „QR coder“. Interaktivnosti – Web-servisyy dlya obrazovaniya [Elektronnyy resurs] / A. G. Bagdanov. – 2015. – Rezhim dostupa: <https://sites.google.com/site/badanovweb2/home/qr-coder>. – Data dostupa: 18.03.2019.
15. Shcherbinina, Yu. V. Vremya biblioskopov. Sovremennost v zerkale knizhnoy kultury / Yu. V. Shcherbinina // Smotret nelzya chitat. Literatura kak zrelishe. – M. : Forum, 2016. – Gl. 3. – S. 82–105.
16. Dmitriyeva, L. S. Sozdaniye i ispolzovaniye buk-treylera na urokakh literatury i literaturnogo chteniya / L. S. Dmitriyeva // Didaktika XXI veka: innovatsionnyye aspekty ispolzovaniya IKT v obrazovanii : materialy Mezhdunar. nauch.-prakt. zaoch. konf., Samara, 2014 g. : v 2 ch. / PGSSA. – Samara, 2014. – Ch. 1. – S. 38–41.